

Verslag van de 98^e vergadering van de ledenraad van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, gehouden op zaterdag 16 november 2019 in Antropia Cultuur- en Congrescentrum te Driebergen.

Dit verslag is een samenvoeging van de voorheen apart bestaande onderdelen notulen en de besluiten- en afsprakenlijst.

Aanwezig tijdens de vergadering van de ledenraad

Zie bijlage, er waren 51 gekozen ledenvertegenwoordigers en 7 bestuursleden aanwezig. Plaatsvervangend voorzitter Koos Biesmeijer zit de vergadering voor, voorzitter Jeroen Dijsselbloem is afwezig in verband met familieomstandigheden.

OCHTENDDEEL

2. Landbouwstrategie

Landbouw is een belangrijk onderwerp omdat de biodiversiteit enorm achteruit gaat als we hier niet samen met de landbouwsector aan werken. Inzet is onder andere een groter marktaandeel van natuur-inclusief geproduceerd voedsel. Tijdens de vorige ledenraad werd dit onderwerp ook besproken, hierbij ging het over de kansen, uitdagingen en dilemma's. Deze ochtend hebben de aanwezigen zich gebogen over de vraag welke acties de ledencommissies kunnen ondernemen. Suggesties die naar voren kwamen waren: bijdragen aan de bewustwording / zichtbaarheid tijdens ledendagen, promotie en bemiddeling rond de verkoop van streekproducten door contacten te leggen met de boeren / winkeliers in de omgeving en het combineren van strategische partnerschappen.

De input die uit de verschillende discussiegroepen naar voren is gebracht, zal door de ledencommissies worden meegenomen bij het opstellen van hun jaarplan 2020. Goede ideeën en voorstellen kunnen onderling worden uitgewisseld via het online platform.

MIDDAGDEEL

3. Actualiteiten

Naast actualiteiten als de ontwikkelingen rond bomen, de evaluatie van de bloemencampagne en de campagne 'Natuur toegankelijk voor iedereen' werd de ledenraad bijgepraat over de positionering van Natuurmonumenten in de landelijke stikstofproblematiek. De inzet van de vereniging is winst behalen voor de natuur. Telkens als we daarvoor kansen zien, zullen we ons mengen in de discussie. 'Doel' gaat daarbij boven 'smoel'; met andere woorden het resultaat staat voorop en (verdere) polarisatie moet voorkomen worden want daarmee zal de natuur de verliezer worden.

Als campagnethema voor 2020 is gekozen voor 'bomen', waarmee we aansluiten bij de grote maatschappelijke belangstelling hiervoor. Een grote boomplantdag en meerdere kleinere - dagen maken onderdeel uit van de campagne. Ook zal weer een handelingsperspectief voor individuen worden aangeboden. Op lokaal niveau zullen de ledencommissies waar mogelijk worden betrokken.

De ledenraad zal op de hoogte gehouden worden van de voortgang rond de uitvoering van de meerjarenstrategie *Nederland Natuurlijk!* Daarbij zullen eventuele dilemma's worden gedeeld met de ledenraad.

4. Notulen en besluiten- en afsprakenlijst vorige vergadering ledenraad op 18 mei 2019

Besluit: de notulen worden, met in acht name van een drie kleine tekstuele wijzigingen, vastgesteld.

Eventuele dilemma's die naar boven komen bij de invoering van de Meerjarenstrategie worden voorgelegd aan de ledenraad.

5. Begroting 2020 en Meerjarenverkenning 2021 – 2022

De staat van baten en lasten laat een aantal meevallers (o.a. lagere loonkosten en hogere contributie inkomsten) en tegenvallers (o.a. hogere kosten uitbesteed werk en lagere fondsenwervende inkomsten) zien, waarvan het effect per saldo nul bedraagt. De meerjarenverkenning toont een bescheiden groei aan inkomsten. Dit komt onder andere door uitbreiding van de achterban, stijging van de contributie in 2021 en de implementatie van het nieuwe prijsbeleid. De groei wordt echter deels te niet gedaan door lagere inkomsten uit hout en biomassa en een lagere bijdrage uit het vermogen. De bestedingen laten een gestage groei zien, gedreven door algemene inflatie, looninflatie en groei van het areaal. Daartegenover staat de reductie van de formatie. Al met al leidt dit tot een financieel overzicht dat een tekort van 5,4 miljoen laat zien in 2020 op de staat van baten en lasten. Dit wordt gedekt door de bijdrage uit het vermogen van 3,5 miljoen en de onttrekking van 2,5 miljoen uit de reserves ontbrekende schakels en ENCI-groeve. Dit resulteert in een positief saldo dat wordt toegevoegd aan de reserve als bron van inkomsten.

Gedurende 2019 is door de hele organisatie hard gewerkt aan het maken en implementeren van actieplannen om de tekorten die we vorig jaar zagen aankomen te dekken. Het gaat daarbij onder meer om inkoopbesparingen, besparing op IT-kosten, hogere inkomsten uit vastgoed, de besparing op projecten, extra SNL-inkomsten, een verbetering van de salariskosten (formatie-reductie en gunstige effecten cao) en de actieplannen voortkomend uit het programma Eureka. De grote thema's voor 2020 tot 2022 betreffen een verdere reductie van de formatie, de implementatie van de Eureka-actieplannen en de Marketing en Communicatie-strategie. Bij succesvolle implementatie kan er mogelijk wat ruimte ontstaan. Er worden echter nog wel enige risico's gezien bij de realisatie van de vele actieplannen. Ontstaat deze ruimte inderdaad, dan wordt geïnvesteerd in onder meer kwaliteitsimpulsen, initiatieven in het kader van de landbouwstrategie en het afdekken van risico's.

Gevraagd wordt naar de redenen voor de personeelsreductie en in dat verband naar de onderhandelingen die gevoerd worden rond het uitbesteden van werk. Geantwoord wordt dat jaarlijks een inkoopbesparing wordt gerealiseerd, daarbij wordt stevig onderhandeld. De reductie van personeel vormt maar een klein onderdeel van alle plannen. Het betreft het terugbrengen van een voor de uitvoering van de vorige meerjarenstrategie tijdelijke toegezegde verhoging van het aantal FTE, volgens afspraak met het bestuur wordt de formatie nu weer teruggebracht naar de afgesproken basis. Ook uit financieel perspectief is dat noodzakelijk. Als antwoord op de vraag waarom een bepaald stukje natuur niet wordt aangekocht, wordt aangegeven dat jaarlijks € 4,5 miljoen aan eigen middelen wordt uitgegeven voor aankopen. Hiertoe is een overzicht gemaakt met ontbrekende schakels, de belangrijkste stukken die de vereniging wil toevoegen aan het areaal. Met behulp van deze prioriteitsstelling wordt gericht aangekocht.

In een eerdere vergadering is rond het bosbeleid een motie ingediend. In die motie werd onder andere gevraagd naar het doen van onderzoek naar de redenen waarom onvoldoende doodhout in de bossen aanwezig is. Gevraagd wordt naar de stand van zaken. Tot op heden is er door maatschappelijke discussie rond houtkap nog geen aandacht besteed aan dit onderzoek. Dit punt wordt nog opgepakt. Over de Marker Wadden wordt op verzoek aangegeven dat er een exploitatieplan is opgesteld vanwege de hoge beheerkosten en omdat voor het grote eiland geen subsidie kan worden verkregen. Lobby is opgestart om toch SNL-subsidie te ontvangen voor de eilanden die alleen een natuurdoelstelling hebben. Daarnaast is een belangrijke factor het in de markt zetten van de veerdienst.

Rond de ophanden zijnde verhuizing wordt uitleg gevraagd over de kosten. Aangegeven wordt dat er geen nieuwe initiatieven worden uitgevoerd als deze niet kostendekkend zijn. Dit geldt ook voor de verhuizing. Hiervoor is een uitgebreide business case geschreven. Bij de aangegeven kosten gaat het om een éénmalige investering die over de jaren worden afgeschreven.

6. Strategisch prijsbeleid

Om tot een nieuw beleid te komen, is onderzocht of de huidige lidmaatschapsvorm optimaal is, de prijs klopt, de prijzen voor de aangeboden activiteiten marktconform zijn en of vereenvoudiging mogelijk is. Dit heeft geleid tot de keuze voor een gedifferentieerd lidmaatschap op basis van de gezinsstructuur (gezin € 7,50, samen € 5,50 en individueel € 3,- per maand) en een verhoging van de OERRR contributie (€ 2,00 p/m). Voor bestaande leden verandert het lidmaatschap niet. Wel kunnen de nieuwe opties door middel van bijvoorbeeld upgrade calls worden aangeboden. Er komt nog een communicatieplan waarmee dit wordt vormgegeven. Omdat de technische kant de nodige tijd vergt, staat de invoering van het nieuwe lidmaatschapsmodel gepland op 1 januari 2021. Dit valt samen met de doorvoering van de al afgesproken verhoging van de minimumcontributie. Het lidmaatschap wordt de komende jaren nog verder geladen waardoor de leden naast de huidige mogelijkheid voor gratis parkeren meer kortingen kunnen krijgen.

De prijzen voor excursies en activiteiten worden gestandaardiseerd (clustering van activiteiten, basisprijs en vaststaande kortingen) en kostendekkend (gemiddelde verhoging van 1 euro per activiteit) gemaakt. Deze wijzigingen zullen ingaan op 1 januari 2020.

Gevraagd wordt waarom leden gratis mogen parkeren, een korting lijkt meer op zijn plaats. Geantwoord wordt dat de natuurgebieden van Natuurmonumenten per jaar 6 miljoen unieke bezoekers trekt. Dit feit zorgt, in relatie met het ledenaantal, tot groot potentieel om mensen lid te laten worden van de vereniging vanwege dit aanbod. Voor de leeftijdsgroep 12-18 jaar wordt onderzocht of een propositie mogelijk is (naast het, indien gewenst, twee jaar langer lid blijven van OERRR). Dit moet echter wel kosteneffectief zijn. Gevraagd wordt of ledencommissies de mogelijkheid behouden om incidenteel gratis activiteiten aan te bieden. Geantwoord wordt dat dit soort uitzonderingen nog uitgewerkt worden.

7. Presentatie programma Eureka

Het programma Eureka en de impact daarvan worden uiteen gezet. Bij dit programma is gekeken naar de kostenkant van het beheer en de natuurwaarde van onze natuurgebieden. Dit heeft geleid tot verbeterde inzichten in de kosten en inkomsten per beheereenheid. En daardoor in de relatie tussen rendement en natuurwaarden; de impact die we met de besteedde euro's bereiken. Met deze inzichten kan nagedacht worden over bijvoorbeeld de vraag of het beheer van een gebied uitbesteed kan worden aan een anderen of te vervreemden, waardoor geld elders geïnvesteerd kan worden om natuurwinst te boeken. Het belang van het natuurgebied staat daarbij altijd voorop. In totaal zijn voor alle beheereenheden 492 actieplannen opgesteld die worden verwerkt in de jaarplannen voor komend jaar. Met deze impactbenadering (er komt nog een verdiepingsslag rond de gebouwen) kan de vereniging een bijdrage leveren aan het verbeteren van de natuur in heel Nederland.

Gevraagd wordt hoe de kwaliteit van een te vervreemde gebied wordt gewaarborgd. Is er bijvoorbeeld eerste recht van terugkoop? Geantwoord wordt dat een adviescommissie is ingesteld waar onder andere de afdelingshoofden van Natuur en Landschap en Vastgoed zitting hebben. Zij kijken kritisch mee met de gang van zaken in de gebieden. Het programma is bedoeld om de natuurwaarden te waarborgen en uit te breiden. Gevraagd wordt of lokale analyse ter beschikking kan worden gesteld aan de ledencommissies. Dit wordt toegezegd. Tot slot wordt gevraagd of de belevingswaarden van een gebied zijn meegenomen. Het aantal bezoeken per gebied is meegenomen, de beleving is niet specifiek meegenomen. Dit speelt echter wel een rol als mogelijk tot vervreemding wordt overgegaan.

8. Vereniging

Het voorstel over de zetelverdeling is tijdens de ledenraad van 18 mei 2019 door het bestuur teruggenomen. De nieuwe voorzitter, Jeroen Dijsselbloem, wil zich in dit onderwerp verdiepen alvorens er een nieuw bestuursvoorstel aan de ledenraad zal worden voorgelegd.

8.1 Enkele highlights 2019

Afgelopen jaar zijn diverse activiteiten uitgevoerd door de ledencommissies, een aantal delen hun ervaringen. Zo heeft de commissie Zuid-Holland een ledenbijeenkomst georganiseerd op het boerenerf van een natuurinclusieve boerderij. De dag was een groot succes en nieuwe initiatieven rond het contact met boeren en leden zijn al opgestart. Commissie Utrecht en Vechtplassen vertelt over hun ervaringen bij de zwaluwstraatsessie van de beheereenheid. Het leverde de commissieleden veel inzicht op in de dilemma's die in de beheereenheid spelen en zorgt voor input en afstemming rond hun eigen jaarplan. Tot slot vertellen de commissies Drenthe en Overijssel over de door hun georganiseerde meedenkexcursies over het thema bomenkap. De voors en tegens kwamen goed uit de verf en zo ontstonden interessante discussies. Dit maakte het tot een interessante en waardevolle bijeenkomsten.

8.2 Online platform

De gebruiksvriendelijkheid van het huidige online platform is niet optimaal en technische ondersteuning ontbreekt. We zullen daarom overstappen naar KIEK Online. De medewerkers (en sinds kort het bestuur en een deel van de vrijwilligers) werken met dit platform.

- a. KIEK Online maakt gebruik van de privé e-mailadressen. In het kader van de AVG zullen de ledenvertegenwoordigers daarom worden verzocht hiervoor een akkoord verklaring te ondertekenen.
- b. De voorbereidingen om het platform in te richten voor de ledenraad zijn inmiddels gestart. Met de uitrol van dit nieuwe platform zal zo snel mogelijk worden begonnen. Het huidige platform blijft voorlopig actief totdat volledig is overgestapt op KIEK Online (streven is eerste kwartaal 2020).
- c. KIEK Online wordt technisch gezien goed ondersteund en gaandeweg aangepast aan gebruikerswensen en mogelijkheden.

8.3 Jaarplan ledencommissies

Voor de afstemming met de beheereenheden in de ledenregio is het van belang dat de ledencommissies met een (beknopt) jaarplan werken. Een drietal ledencommissies vertellen over hun aanpak om te komen tot een jaarplan. Zo werkt de commissie Friesland al een aantal jaar met een jaarplan waarbij ze in een aparte sessie nadenken over hun rol, hoe ze met elkaar omgaan en wordt hetgeen in de ledenregio speelt in kaart gebracht. In de ledencommissie Groningen wordt per natuurgebied gewerkt met meetbare doelen en zijn twee leden van de commissie trekker voor een gebied. Ze werken nog niet zo lang op deze wijze en leren gaande weg beter te prioriteren. De commissie Flevoland en Zwarte Meer maakt hun jaarplan na een brainstorm over hoofdonderwerpen als: versterken en positioneren van de eigen commissie, versterken van de relatie met de beheereenheid en de uitwisseling met andere commissies. De hoofd- en deelonderwerpen met de acties worden door hun samengevat in een schema en gebruikt voor afstemming met de beheereenheid en het volgen van de voortgang.

- a. Aan alle ledencommissies wordt de oproep gedaan een jaarplan op te stellen voor het komende jaar (2020).
- b. Ten behoeve van de onderlinge afstemming wordt verzocht dit plan voor eind januari 2020 te delen met het verenigingssecretariaat. De plannen zullen op het online platform en de webpagina van de ledencommissie geplaatst worden.

8.4 Aanpassing begrenzing ledenregio's Noord-Holland en Utrecht en Vechtplassen

Dit voorstel wordt aangehouden.

8.5 Samenstelling bestuur

Besluit: de ledenraad benoemt Koos Biesmeijer voor een tweede termijn tot bestuurslid en secretaris/plaatsvervangend voorzitter van de vereniging Natuurmonumenten.

8.6 Samenstelling vertrouwenscommissie

Besluit: Monica Nieuweboer (Noord-Holland) en Gea Bijkerk (Drenthe) benoemd tot lid van de vertrouwenscommissie.

8.7 Vergaderschema

Besluit: het vergaderschema 2020 wordt vastgesteld.

9. Rondvraag

Bekeken zal worden of de bijeenkomsten van de klankbordgroep belangenbehartiging interactiever kunnen. Bijvoorbeeld door te werken met stellingen en dilemma's, en de deelnemers daartoe vooraf de input te verschaffen.

De 'werkwijzer' voor het verzenden van e-mailingen aan leden door de ledencommissies wordt op sommige punten als omslachtig ervaren. Het verenigingssecretariaat zal de werkwijzer waar mogelijk vereenvoudigen.

Een pleidooi wordt gehouden voor meer activerende en mobiliserende activiteiten. Dit wordt ter harte genomen. Gerefereerd wordt aan de totstandkoming van het kustpact en het resultaat van de insecten- en bloemencampagnes. De aanpak van Natuurmonumenten die daarbij gevolgd is, heeft ervoor gezorgd dat deze onderwerpen op de publieke agenda kwamen. De vereniging is aan het experimenteren en zoeken naar de beste wijze om op een beschaafde maar stevige manier te werken. Het natuurbelang staat daarbij voorop.

Verzocht wordt te letten op het tijdig informeren van de ledenraad over (interne) aangelegenheden als de verhuizing en gedagcodes. Dit wordt toegezegd. Nieuwsberichten worden voortaan gedeeld via KIEK Online.

Voor de bijdragen van de ledencommissies voor het jaarverslag van Natuurmonumenten is dit keer gekozen voor een gezamenlijke bijeenkomst (17 december 2019).

- a. Met afgevaardigden van elke ledencommissie zal het jaar 2019 worden geëvalueerd.
- b. De input zal door de aanwezige tekstschrijver verwerkt worden in twee hoofdstukken van het jaarverslag.

Vervolgens sluit de voorzitter de vergadering.

BIJLAGE:

Aanwezig zijn:

- a) van het bestuur : de dames Koopman, Schuiling en Verbij en de heren Baan, Biesmeijer (plv. voorzitter), Graaff en Weterings.
- b) van de ledenvertegenwoordigers:
- Groningen : mevrouw Jansen en de heer Kleinmeijer
 - Friesland : mevrouw Meijer en de heren Van Baaren, Lenten en Teders
 - Drenthe : mevrouw Bijkerk en de heren Klein Nulent, Kraal, Lanting, Meijers en De Wildt
 - Overijssel : de heren Alberts, Algra, Kuijper, Spijker en Veenstra
 - Gelderland : mevrouw Van Harten en Van der Mey en de heren Hekelaar, Jansen, Janszen
 - Flevoland : de heren Van Alfen, Verkaik en Van der Wal
 - Utrecht : de heren De Boer, Kaal, Kamphof, Kortekaas en Oosterling
 - Noord-Holland : de dames Johnson, Nieuweboer en Wonneberger en de heren Breider en Tan
 - Zuid-Holland : de dames Dogterom, Padberg en Visser en de heren Bruinsma, Van Deursen, Edens en Haaijer
 - Zeeland : de heren De Looff, Sinke en Sinke
 - Noord-Brabant : mevrouw Erisman en de heren Broeksteeg en Hoogveld
 - Limburg : de dames De Beaumont en Hommes en de heer Weijs
- c) van de directie : mevrouw Panis en de heren Van den Tweel en Wams

Afwezig zijn:

- a) van het bestuur : Mevrouw De Bruin en de heer Dijsselbloem
- b) van de ledenvertegenwoordigers:
- Groningen : de heren Scholten en Van der Veen
 - Friesland : de heer Oversteegen
 - Drenthe : -
 - Overijssel : mevrouw Jonkers
 - Gelderland : de heren Kuper en Vlasveld
 - Flevoland : mevrouw Oomen
 - Utrecht : de dames Balvers en Silver
 - Noord-Holland : mevrouw De Vreede en de heren De Jong, Klinkhamer, Van der Leij, Scheen en Zijlema
 - Zuid-Holland : mevrouw Stam
 - Zeeland : de heren Kramer en Moen
 - Noord-Brabant : de heren, Claessen, Van der Kleij, Naderman, Van Raaij, Smeulders en Wolters
 - Limburg : de heer Van Gemert